

Del pronom fort

Es ben sabut que, en català —talment com en castellà però diferentment del francès—, el subjecte del verb pot ésser sobreentès. En principi, hom podria pensar —i així es diu algunes vegades en esquemess massa simplificats— que se sobreentén en els casos en què la seva identificació no ofereix cap dubte i que no se'n prescindeix en aquells altres en què la seva omissió originaria confusió. Però n'hi ha prou de recordar que els verbs en primera i en segona persona del singular no admeten com a subjecte sinó els pronoms forts *jo* i *tu*, respectivament, per a donar-se que hi ha altres raons que determinen que aquest terme de l'oració sigui explícitament indicat. Efectivament: *Hi vaig anar* no admet com a subjecte sinó *jo* i quan diem *Jo hi vaig anar* no és, per tant, perquè ningú no dubti de qui va realitzar l'acció del verb, sinó perquè volem emfasitzar el fet d'haver estat realitzada per una persona determinada (el qui parla), desmentint, per exemple, suposicions de sentit contrari, desentenent-nos del que poguessin haver fet els altres, etc.

En el cas de les oracions amb un verb de tercera persona, amb l'ús dels pronoms forts podem marcar única-

ons amb un verb de tercera persona, amb l'ús dels pronoms forts podem marcar únicament una distinció de gènere (*ell* per oposició a *ella*, i *ells* per oposició a *elles*). Així, essent qüestió només d'en Pere, l'ús de *ell* es fa amb el mateix valor que el de *jo* en els casos indicats. Però essent qüestió d'en Pere i la Mercè, podem usar *ell* per a indicar que ens referim a en Pere i no a la Mercè. En construccions complexes, usen també els pronoms forts que poden fer de subjecte com a contraposició de l'acció que realitzen a la realitzada per altri: *Es seus pares no ho van fer però ell s'hi va entossalar*. Fora d'aquests casos, a potser d'algun altre que no hem previst, si l'estil ens demana de no ometre el subjecte d'una oració de tercera persona perquè ha estat esmentat massa anteriorment, no solem recórrer als pronoms forts sinó a expressions nominals, que poden diferir, per no repetir-les, de les usades inicialment: *El noi (en Pere) no se'n sabia avenir*. Hi ha, encara, el cas de frases com *Es perillós o És formidable que*, en certs contextos, poden ésser ambigües (el subjecte pot ésser *ell* o *ella*). Aleshores, l'ús del pronom fort per a evitar l'ambigüetat, a que alguns recorren, deriva sovint a la influència del francès. En català s'ha d'usar un grup nominal normalment amb un substitutiu: *Aquests dies ment és perillós*.